

Rigsdagens Medlemmer, der sølte sig overrasket ved at erfare, at det nu her foreliggende Lovforslag af Regjeringen blev forelagt i det andet Thing. Jeg har endnu i fuldkommen frisk Minde, at Forhandlingen angaaende Forpagtningsagen sluttedes i Rigsdagens sidste Samling temmelig langt hen paa Sommeren, og at den 25de Juni er den Dag, da den sidste Lov angaaende Ordningen af dette Forhold efter den omhyggeligste og modneste Overveelse navnlig i dette Thing erholdt kongelig Stadsfæstelse. Allerede den 15de Oktober fremlagde imidlertid den høitærede Minister et nyt Lovforslag. Nu maa jeg spørge: Hvad var da vel Grunden dertil, hvad kan have bevæget den høitærede Minister til allerede da at forelægge et nyt Lovforslag? Nabentbart er det jo, at det ikke kan være Erfaringer, der ere indhøstede i Mellemtiden, thi i det forie Tidrum, jeg nylig har betegnet, har det ikke været muligt i en Sag af den Bestaaffenhed at indhøste nogetsomhelst Erfaring. Men der synes paa eengang hos Ministeren at være fremkommet et Duffte om at bringe denne Sag fuldkommen paa lige Linie med Fæstesagen, at bringe Lovgivningen om de halvtredstindstyveaarige Forpagtninger i Samklang med Fæstelovgivningen. Herved opstaa nu to Spørgsmaal: For det Første, om den sidste Lovgivning ogsaa passer paa det første af disse Forhold. Jeg tror ikke, det er Tilfældet. Ved at tage det oprindelige Lovforslag for sig og gjenneemgaa blot de to første Paragrafer vil man uden Tvivl overtyde sig om, at der ialfald kan lade sig opfafte vægtige Tvivl i saa Henseende. § 1 i Lovudkastet, som det blev forelagt af Regjeringen, handler jo om den Erstatning, som Cieren kan give Brugeren af den bortforpagtede Gaard for Forbedringer paa Bygninger og Jorder. Det er en Bestemmelse, der findes i Loven af 19de Februar 1861, og som fuldkommen er paa sit rette Sted, hvor der er Tale om Bortfæstning, eftersom Bortfæstning giver en usikker Besiddelse, og det derfor kan være reifærdigt eller billigt at give den Fæster eller hans Familie, der har anvendt Bekostninger paa en Gaard, der ikke er hans, og af hvilke han ikke faaer Nytte, Erstatning derfor.

Besiddelsen af en Gaard, der bortforpagtes paa 50 Aar, er jo derimod aldeles ikke usikker — den er endog sikket til Overflødighed, thi 50 Aar er for lang en Tid — og Forpagteren maa derfor vide at indrette sine Byggeføretagender, sine Forbedringer af Jorden efter den Tid, hvori han har Forpagtningen, og at overføre disse Bestemmelser fra Fæstet til Forpagtninger gaaer derfor efter mit Skjon aldeles ikke an; der er ikke den allerringeste Grund dertil. Gaaer jeg nu til § 2, da indeholder denne Paragraf en Bestemmelse, hvori det hedder, at, hvis Cieren vil have Bygningerne istandsatte, ombyggede eller nye Bygninger opførte, maa Saadant ikke paalægges Forpagteren, selv om denne derfor gives Erstatning, men Cieren skal selv besørge Bygningerne opførte og Forbedringer fuldførte — Gud maa vide hvorfor! Det er ganske sikkert, at den Bestemmelse er kommen ind i Loven af 19de Februar 1861; jeg har ofte undret mig over, hvorledes det skete, men at føre den videre maa jeg anse for aldeles utilraadeligt, thi der er i Gjærningen aldeles Intet, der kan anføres til Støtte for den Bestemmelse. Det er tværtimod en af de Bestemmelser, hvorved man indskrænker den naturlige Frihed til at oprette Kontrakter, og som er af en saadan Bestaaffenhed, at den maa friste begge Parter, — jeg siger: begge Parter, — til at omgaa den. Det er for det Første naturligt, at den, der boer paa Stedet, billigere end nogen Anden kan opføre de nye Bygninger; det er fremdeles naturligt, at den, der skal bruge Bygningerne, har Interesse af at faa dem vel opførte og indrettede efter sit Hoved, hvilket ogsaa har Betydning, og naar han kan gjøre det billigere og efter sit eget Skjon bedre, hvad i Alverden skulde der da være veien for at overdrage ham at opføre Bygningerne? Tilfældt vil det dog let være muligt at omgaa Bestemmelsen, og selve de Bestemmelser, der findes i Lovudkastet, vise hen paa, hvilken Vej man kan gaa. Der staaer nemlig: „... og Cieren vil have dem — Bygningerne — istandsatte“; det skal altsaa være Cieren, der vil have Bygningerne istandsatte, for at Bestemmelsen i Paragrafen skal komme til An-